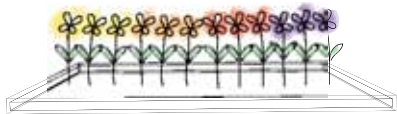

tuinaarde voor de nieuw aangelegde geveltuinen - bakfietsteams - informatie - advies- plantenpakketten - kruiden - vlinders - mussenplanten - moestuinieren - smulbalkons - stadshout - biologisch - vogelwachters - boomtuinadoptieplan - biologische kwekerij Van Houtum ook met bio-kulturaarde - Bloemenboot - Buurtcentrum de pijp - Kinderboerderij (onder voorbehoud) - pannenkoeken bakken met honing uit het park - zonnenbloemenwedstrijd - vergeten groenten - boekhandel Jimmink - Transitie de Pijp - balkonplanten - gevelbakken - voorbeeld geveltuinen - vierkante meter moestuin

Zondag 15 mei in het Sarphatipark: 17e Geveltuinendag

De lente is nu echt begonnen en de vingers beginnen te jeuken om te planten, zaaien en oogsten. Voorzaaien kan nog prima, vooral ook in een koude kas. Sommige zaden kunnen nu zelfs al direct in je gevel-, boom- of achtertuin worden gezaaid.

Maar... je kunt ook nog even wachten tot 15 mei. Niet alleen vanwege ijsheiligen als veilige datum om te planten (geen risico op nachtvorst meer) maar vooral ook omdat het dan in het Sarphatipark weer feest is: Geveltuinendag de Pijp. Vorig jaar was het prachtig weer en behoorlijk druk. Ook dit jaar weer een gezellige groeimarkt.

Vrijwilligers van het Groen Gemaal verkopen plantenpakketten voor mussen, vlinders, balkons en de zon- of schaduwgeveltuin, gevuld met inheemse vaste planten die het heel goed doen in ons klimaat. Een deel van de opbrengst gaat naar het boomtuinadoptieplan, waarover u verderop meer kunt lezen.

Er is ruimte om je eigen stekken, zaden of plantjes te verkopen. Laat het ons weten dan houden we een plek voor je vrij op een van de kramen. Voor de kinderen is er ook van alles te doen. Er worden pannenkoeken voor ze gebakken met — heel speciaal — honing van de bijen uit het Sarphatipark. Hopelijk is de kinderboerderij met hun prachtige pony's en konijnen weer aanwezig. Speciaal voor de kinderen is er dit jaar een zonnenbloemenwedstrijd: wie kan de hoogste zonnebloem laten groeien?

Kom een bloempotje halen met een zonnenpit en meet hem in augustus op. De prijs voor de drie langste zonnenbloemen maken we op Geveltuinendag bekend. Transitie de Pijp laat van alles zien op het gebied van functioneel groen in stadslandbouw zoals moestuinieren in de

openbare ruimte, eetbare geveltuinen, city plot moestuinieren op braakliggende terreinen, guerilla gardening, stadshoutergebruik (zie kader onder) en nog veel meer. Daarnaast is er allerlei informatie over b.v. Tuinreservaten, het Boomtuinadoptieplan, OpenTuinendag de Pijp,

natuurclubs van Buurtcentrum De Pijp, Boekhandel Jimmink met tuinboeken en nog veel meer. U bent van harte welkom. Meehelpen? Heel graag, bel ons. 020-400 45 03.

Natuur- en milieuteam de Pijp

Speciale aanbieding: gevelbakken van Amsterdams hout

Op 8 mei wordt hout gezaagd van stammen uit Amsterdam bij de Café De Punt, Tweede Jacob van Campenstraat 150. Op 15 mei gaat de Stichting Stadshout aan de slag om er gevelbakken van te maken. Café De Punt zal op haar beurt zorgen voor de zaagmachine en Jan Haver voor de muzikale omlijsting. De opbrengst van de bakken komt ten goede aan Stadshout, die als doel heeft om onnodige verkwisting van stadsbomen te voorkomen. Zij maakt er meubilair van voor de buurt zoals o.a. het bankje op de hondenweide in het Sarphatipark.

Wilt u ook groen voor de deur, maar ziet u op tegen het vechten tegen de hondenoep, of is een geveltuintje voor u te laag, dan is de geveltuinbak van Stadshout misschien iets voor u.

In samenwerking met Ambachtslieden uit de Pijp, Natuur- en milieuteam de Pijp, Café De Punt en IJzerhandel van der Meulen, biedt Stadshout deze bakken éénmalig aan voor € 90 (Daarna € 120). U kunt zich nu inschrijven voor een bak zodat die op de Geveltuinendag geplaatst kan worden.

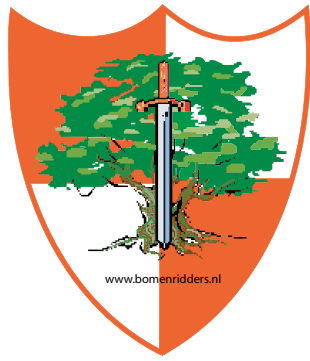
We hebben een beperkte capaciteit om bakken te bouwen, wie het eerst komt het eerst maalt. Inschrijven kan door € 90 over te maken op Triodos 198371241 t.n.v. Stichting Stadshout o.v.v. Geveltuinbak en uw naam en adresgegevens. U kunt natuurlijk ook langs komen bij Studio Stadshout, 2e Jan van der Heijdenstraat 71. Het hout voor deze bakken is afkomstig van de aanleg van een toegangsweg naar IJburg vanuit Diemen en wordt ter beschikking gesteld door Zelvova.

Studio Stadshout

Geveltuinbak
afmeting 120x50x50
beteeld met folie aan
de binnenzijde

Bomen in het Sarphatipark

Enkele bomenridders en bomenliefhebbers hebben het afgelopen jaar een inventarisatie gemaakt van de bomen in het Sarphatipark. Een jaar lang hebben we rondgelopen met lijsten en kaarten om te kijken welke bomen er allemaal in het park te vinden zijn.

Tijdens die rondes hebben we veel geleerd van elkaar over bomen, soorten herkennen, bijzonderheden en eigenaardigheden. Een leuke klus waarbij we alle hoeken van het park gezien hebben.

Inrichting van het park

Het park is in Engelse landschapsstijl ingericht. Die stijl kenmerkt zich door kronkelende paden, doorkijkjes, en afwisseling van vijvers, grasvelden en bosschages.

Aan de buitenrand van het park langs het hek staan rondom bomen, waarvan vooral de paardenkastanjes kenmerkend

zijn. Iedereen herkent ze wel, met hun opvallende witte bloemkaarsen in het voorjaar, en de kastanjes in het najaar, waar kinderen mee kunnen knutselen. In het midden van het park vind je dan vooral opener ruimtes, grasveld met bomen erin, zoals rond het monument, en langs de vijvers.

Aan de zuidkant van het park ligt de drukke Ceintuurbaan, met veel verkeer. Daar merk je in het park niet echt veel van, doordat langs de weg grote bosvakken zijn aangelegd.

Bomen en bos

De mooiste en opvallendste bomen staan in de open ruimte: rondom het monument, langs de vijvers. De bomen staan alleen en krijgen daardoor de ruimte om mooi uit te groeien en te pronken met

hun bloemen, bladkleuren in de herfst, hun imposant formaat of mooie vorm. Om er een paar te noemen: De smalbladige essen, in een groep bij het monument. Het zijn hoge bomen met prachtig fijn blad, in de herfst krijgen ze schitterende herfstkleuren.

Ten zuiden van de vijver staat een groep met imposante hoge bomen: Moerascypressen en Metasequoia's (Watercypres). Het zijn naaldbomen die in de herfst hun blad laten vallen. Watercypressen komen uit China en zijn daar pas rond 1960 voor het eerst gevonden in een afgesloten vallei. Men dacht dat de bomen uitgestorven waren. Sindsdien zijn ze in allerlei parken en boomtuinen aangeplant omdat ze zo bijzonder zijn.

In de grote bosvakken gaat het niet zozeer om de individuele bomen. Natuurlijk staan er mooie en grote bomen in, maar hier zie je toch als eerste het bos. De bomen staan vrij dicht op elkaar, ze willen allemaal zoveel mogelijk licht bereiken, en groeien daardoor vrij hoog en dun op. Er staan een paar bijzondere eiken in het bosplantsoen, maar we moesten echt zoeken om die te vinden, want ze vallen helemaal niet op. Jammer eigenlijk.

Tussen de hogere bomen staan weer

lagere bomen/struiken veel hulst vooral. Als het bos niet te dicht is en er toch wat licht op de grond komt, kunnen hier nog allerlei planten groeien. Zo is er afgelopen jaar heel wat daslook geplant door de medebeheergroep van het park.

Kap

Ook bomen worden ouder, of ziek, en sterven af. In een natuurlijk bos laat men dode bomen tegenwoordig zoveel mogelijk staan. Er komen paddenstoelen op, spechten hakken er gaten in, dus ze bieden ruimte aan allerlei planten en dieren. In een park is dit minder goed mogelijk, de bomen mogen immers geen gevaar opleveren voor het publiek. Als je een jaar rondkijkt zie je dat er veel gebeurt.

Er is een flink aantal bomen gekapt, onder andere grote paardenkastanjes. Nadat een van die grote bomen onverwacht omviel, juist langs de Ceintuurbaan, heeft het stadsdeel alle bomen laten controleren. Een flink aantal bomen had problemen en moest gekapt. Intussen zijn er wel weer 8 flinke paardenkastanjes voor terug gekomen.

Sommige bomen doen het gewoon niet zo goed in ons park: de walnoten op het hondenveld zijn doodgegaan, de

tamme kastanjes zien er niet gezond uit. Misschien houden ze niet zo van de zure natte bodem? Hazelnoten doen het weer wel goed. Er staan 2 Turkse hazelaars langs de vijver, geen struiken maar bomen, waar in de herfst veel nootjes aan kunnen komen.

Vervolg

Nu we het hele park gezien hebben, willen we ook iets gaan doen met onze resultaten. We hebben onze conclusies aangeboden aan de wethouder. Maar we zouden ook graag de parkbezoekers willen laten meekijken naar hun bomen. Dat zou kunnen door een bomenwandeling te maken op papier, maar het zou ook heel modern kunnen, door het taggen van bomen. Dan kan je met je mobieltje een tag aflezen, waar dan weer allerlei informatie over de boom in opgeslagen is. Lijkt het je leuk om mee te doen? Op dit moment zijn de bomenridders net begonnen aan een maandelijkse wandeling langs de kades van het Amstelkanaal. We gaan kijken hoe de bomen erbij staan, welke bomen er staan, hoe ze het doen. Weer leuk en leerzaam. Wil je meelopen en -leren laat het ons weten. Mail naar info@bomenridders.nl en we sturen je de data van de volgende wandelingen.

Super, kan ik eindelijk tomaten in de volle zon groeien!

Als je een wandeling maakt door de Pijp valt meteen op hoe dicht alles op elkaar staat, hoe weinig ruimte er voor groen over is. Maar er valt nog iets op, namelijk hoe creatief de bewoners zijn geweest in het creëren van groen op onverwachte plaatsen. In geveltuinten, boomspiegeltuinten of gewoon onbenutte stukken stoep verrijzen kleine paradijsjes van groen, tuinen op de vierkante centimeter. Een ander voorbeeld van het gebruik van ongebruikte ruimte is buurttuin Swomp. Op een braakliggend stuk grond verrees in bijna 3 jaar tijd een groene oase in de Pijp, een plek waar buurtbewoners zonder tuin kunnen tuinieren en waar we experimenteren met een klimaat neutraal leven. Welkom in vrijstaat Swomp.

Het Swomp ontstond in juli 2008, toen kraakgroep de Pijp samen met Groenfront Amsterdam het braakliggende terrein aan de Rustenburgerstraat 438 kraakte. Het doel van de actie was tweeledig: de buurtbewoners ondersteunen die probeerden de bouwplannen ook voor hen acceptabel te maken, en een positief voorbeeld te geven van wat je in de stad kan doen rond problemen als klimaat verandering en stijgende olieprijs. Daarom legden we voedseltuinen aan, haalden electriciteit uit zonnepanelen en bouwden een duurzaam huis van strobelen. Regelmatig werden er tuinierdagen, opendag en workshops georganiseerd om onze kennis te delen en de buurt ook bij het terrein te betrekken. Ook dit jaar is er weer een tuingroep van start gegaan, inmiddels hebben ongeveer 15 buurtbe-

woners een stukje swomp geadopteerd, en nog eens 10 mensen helpen mee met het algemene werk aan de tuin op onze maandelijkse tuindagen elke eerste zondag van de maand. Op die dagen is de tuin vanaf 13.00 voor geïnteresseerden met groene vingers, iedereen neemt dan iets te eten mee zodat we aan het einde van de dag gezamenlijk van een gevarieerde maaltijd kunnen genieten.

Wil je ook een keer een kijkje komen nemen op het Swomp? Kom dan langs op: Elke eerste zondag van de maand tuinierdag: zondag 1 mei, zondag 5 juni Zondag 24 april — opendag Zaterdag 25 juni — swomp doe mee met opentuinendag in de Pijp

Of neem een virtueel kijkje op www.swomp.wordpress.com

Inmiddels lijkt de school weer bouwplannen te hebben, na de zomer zegt men met de bouw te willen beginnen. De swomp juicht toe dat er eindelijk plannen zijn waarbij goed naar de buurt is geluisterd, maar staat sceptisch tegenover de uitvoer - het is niet voor het eerst dat de school aangeeft dat ze gaan beginnen en tot nu toe is er weinig van terecht gekomen.

Stop het Stenen Tijdperk

Vara's Vroege Vogels is samen met de Vogelbescherming en tal van andere natuurorganisaties onder dit motto begonnen met de publieksactie Tuinreservaten.nl. Radio en televisie schenken wekelijks aandacht aan het project, met tips, voorbeeldtuinen, plantadviezen en tuindieren. Iedere Nederlander met een tuin(tje) kan meedoen en dit tonen met een speciaal Tuinreservaten-bordje*.

Tuinreservaten

De overheid en ook ons stadsdeel Zuid hebben steeds minder geld over voor natuur. De Natuur- en milieuteams worden de komende twee jaar wegbezuinigd, voor het onderhoud van groen in ons stadsdeel is steeds minder geld en ook onze vooruitstrevende bomenverordening dreigt aan de bezuinigingen ten onder te gaan.

De ecologische hoofdstructuur van stadsnatuur

De hoogste tijd dus om zelf aan de slag te gaan en de kleinste stukjes groen zo natuurlijk mogelijk in te richten en met elkaar te verbinden. Tuinreservaten bundelen de krachten van de groene tegenstroom, zodat bij gebrek aan een landelijke in ieder geval een ecologische hoofdstructuur van stadsnatuur kan ontstaan.. Steeds meer vogels die je vroeger na lang zoeken in de bossen kon tegenkomen zitten nu in onze stadstuinen. De merel, grote bonte specht, sperwer en ijsvogel zijn stadsbewoners geworden. Dieren gebruiken ons privé-groen als 'stapsteen' om van de ene groene zone in de andere te komen. Ook voor de waterhuishouding van Nederland is de natuurlijke tuin een groot winstpunt.

De tien kenmerken van het ideale tuinreservaat

1. Zo min mogelijk bestrating
Deelnemers aan Tuinreservaten streven ernaar niet meer dan een derde van hun tuin te verharderen. In een versteende tuin valt voor dieren weinig te halen. Het is een dode tuin zonder groen, vogels, vlinders en insecten. Ook mensen voelen zich gelukkiger in het groen dan tussen stenen. Daar komt bij dat de verharding

verhindert dat het regenwater door de bodem naar het grondwater sijpelt. Forse regenbuien, die door klimaatverandering vaker vallen, overbelasten de riolen en zorgen voor plaatselijke overstromingen. Groene tuinen vormen een spons die de regen opvangt.

2. Begroeiing met vruchten en bloemen die insecten, vogels en vlinders lokken
Planten, struiken en bomen maken uw tuin mooi, bovendien heeft beplanting

een ecologische functie. Kies daarom liefst voor inheemse planten en voor bomen en struiken met bloemen en eetbare vruchten. Vogels en andere dieren vinden dan een schuilplaats en eten in uw tuin. Vogels maken nesten in de struiken, vlinders en andere insecten kunnen er leven. Zorg dat er zo lang mogelijk bloeiende planten in uw tuin staan. Hierdoor hebben insecten lange tijd voedsel.

3. Een natuurlijke vijver met geleidelijk aflopende oever of andere was- en drinkgelegenheid
Water lokt behalve padden, kikkers en salamanders, ook vogels, vlinders, libellen, waterjuffers én insecten naar je tuin. Vogels nemen graag een bad om hun kostbare veren in conditie te houden. Een vogelbadje op een overzichtelijke plek in de tuin is gegarandeerd een topattractie. Ook de ondiepe rand van een wordt gebruikt als bad- en drinkplaats. Het maakt niet zoveel uit hoe groot zo'n vijver is. Als er amfibieën in overwinteren moet de oever glooiend zijn en een gedeelte moet minimaal 60 cm. diep zijn om te voorkomen dat ze 's winters bevriezen. Ligging: de vijver ligt minstens de helft van de dag in de zon
Wacht rustig af wat er komt: zet niet zelf dieren uit in de vijver

4. Klimplanten en struiken met doornen naast of tegen een gevel
Gevels zorgen voor beschutting en veiligheid. Bovendien biedt zo'n gevel, zelfs als het huis geïsoleerd is, warmte én veiligheid. Je kunt als beest nog maar van drie kanten aangevallen worden. Zorg daarom ook voor steekelige begroeiing

5. Natuurlijke beschutting en omheining waar egels onderdoor kunnen

Het meest milieuvriendelijk, stormbestendig en goedkoop is een natuurlijke begroeiing, zoals een haag. Hagen gaan lang mee en een variatie in soorten struiken brengt leven in de tuin. Tip voor een gratis haag: zet takken snoeihout op de plek waar je een haag wil planten. Vogels gebruiken die takken als rustplek.

6. Geen schadelijke bestrijdingsmiddelen
Zet de juiste plant op de juiste plaats. Planten waarvoor je een plaatsje kiest dat geschikt voor ze is, krijgen minder last van parasieten, groeien beter en leven langer. Gezonde tuinplanten hebben minder snel last van plagen. Kies daarom planten, struiken en bomen die passen bij het klimaat en de bodem en houd rekening met zon en schaduw bij het plaatsen.

Als je regelmatig door de tuin loopt is het een kleine moeite om het onkruid er met de hand uit te halen voor het zich met sterke wortels in de grond heeft genesteld.

Gegevens op internet:

U kunt zich gratis abonneren op de nieuwsbrief en ontvangt wekelijks allerlei tips via <http://vroegevogels.vara.nl/Tuinreservaten.806.0.html>

Voor een vogelvriendelijke tuin en beplantingslijsten kunt u terecht bij de Vogelbescherming: <http://www.vogelbescherming.nl/tuinvogel/tuinrichting/beplantingslijst>

* Bij Vivara kunt u voor € 9,95 het bordje bestellen. (De verzendkosten ad € 4,95 hoeft u in het kader van deze actie niet te betalen): www.vivara.nl/main_category/id=39/tuinreservaten.html

Lekker klussen in het Sarphatipark

Al zeven jaar werkt er in dit drukst bezochte park van Amsterdam een groep buurtbewoners samen aan het interessanter maken van het park voor vogels, vlinders, insecten en planten en daardoor voor de andere gebruikers.

Ze hebben nestkasten opgehangen voor vogels en vleermuizen, bouwen takkenrillen als schuilplek, planten bosplanten en fruitbomen als voedselbron en onderhouden de natuurlijke oevers, het rietfilter, het bospad en het vlinderplantsoen. En ruimen de rommel op die de stadsdeelmensen over het hoofd zien.

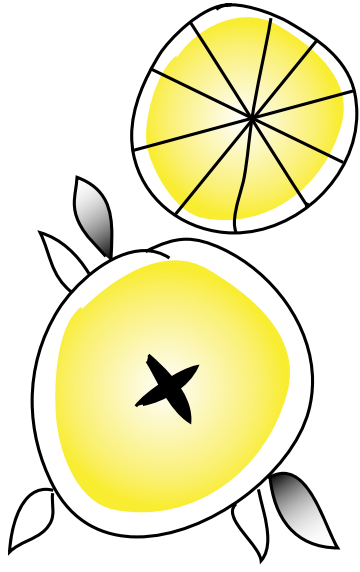
Daardoor zien we steeds meer soorten van alles in het park. Meer bloemen, meer vruchten, meer vogels en meer vlinders.

Hun werk zou een stuk makkelijker worden als iedereen die zo graag gebruik maakt van het park, de moeite zou nemen na het aangenaam verpozen de schillen en de dozen (de pizzadozen, wijnflessen, weggooi-barbecues en niet te vergeten de condooms) gewoon in een van de vele vuilnisbakken te gooien. En al die hondenpoep, moet dat nou? De kinderen verstoppertje laten spelen in de bosjes is niet zo'n goed idee, want naast condooms is het 's zomers echt niet fris.

Help hen mee om het park prettig voor iedereen te maken en te houden. Als iedereen mee helpt moet dat toch kunnen?

Foto Maarten Wesselink

Vers Voko de Pijp Lekker Lokaal Voedsel

Verse groente, ja dat willen we graag. Knapperig en vol met vitamines. Gisteren stond het nog op het land, morgen ligt het op ons eigen bord.

Vo staat voor voedsel! Op dit moment groenten en geitekaas.

Ko staat voor koöperatief, oftewel iedereen die meedoet met versvoko de Pijp, helpt mee in het proces. Als je de supermarkt overslaat dan moet je zelf organiseren dat de groentes en andere produkten van de verbouwer naar jouw kooperatief komen. Als iedereen iets doet, hoeft niemand veel te doen.

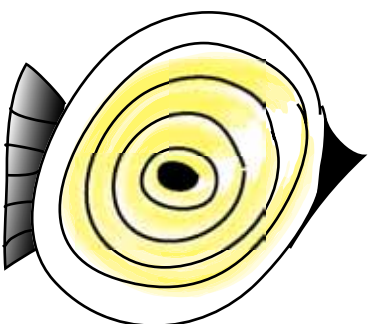
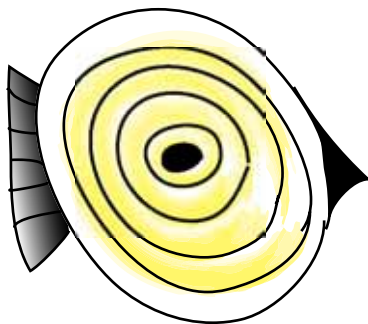
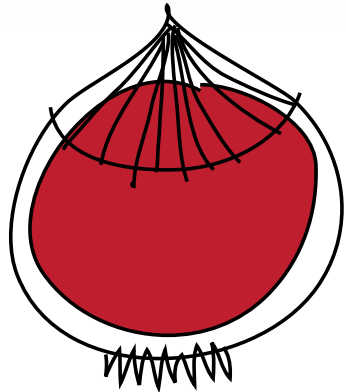
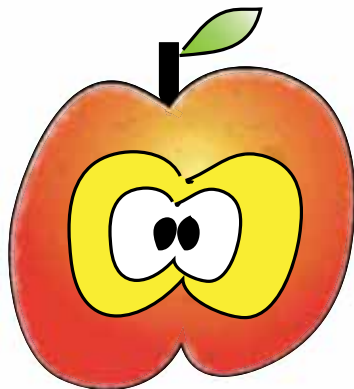
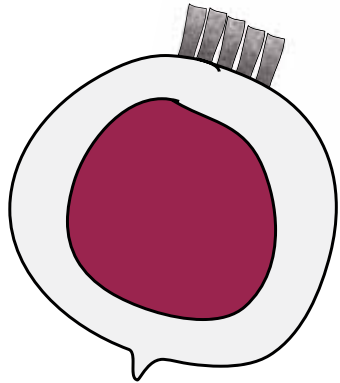
Op deze website kan je zien hoe ze dit bij een groep in België aanpakken:
www.voedselteams.be/content/infovideo

Vers Voko de Pijp is de afgelopen winter gestart en is daarmee een nieuw groen project voor mensen uit onze eigen buurt. Door gezamenlijk verse produkten in te kopen kunnen we de tussenhandel en supermarkt overslaan en zelf bepalen waar we de eetwaren kopen.

Dit is niet alleen belangrijk omdat je daardoor weet dat het eten van boeren komt die de groenten zo ecologisch en duurzaam mogelijk verbouwen. Het is ook een bewuste keuze voor bedrijven uit de omgeving van Amsterdam. Minder transport, minder CO2 uitstoot. Zeg maar de voetstap wordt lekker klein. Win win win dus.

Wij krijgen lekkere verse groenten. De lokale boer krijgt een gezonde prijs voor zijn waren. Samen verkleinen we onze voetstap. Als het begrip voetstap u niks of weinig zegt kijk dan eens op deze websites:
www.voetafdruk.nl/ of deze: www.voetafdruk.eu/

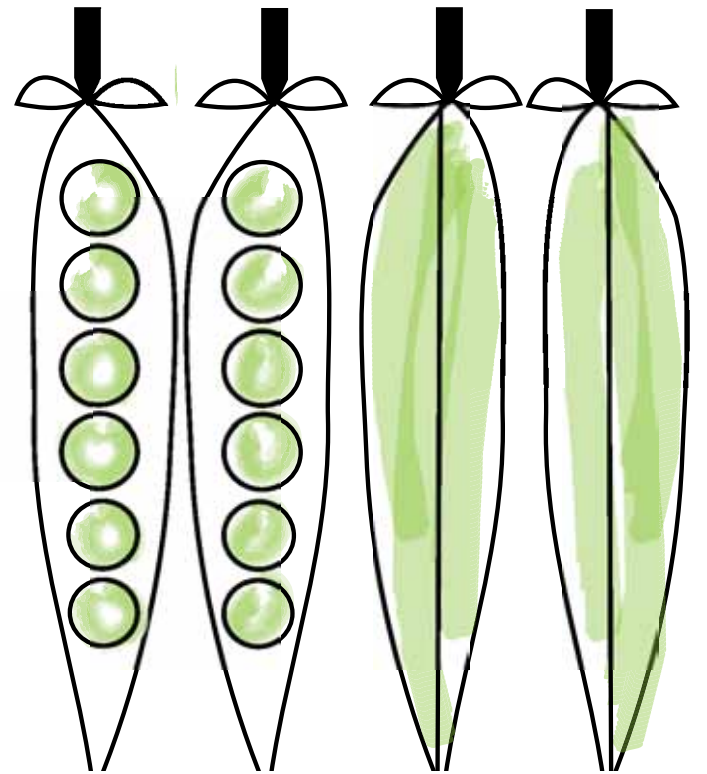
Op dit moment zijn we aan het overleggen of we ook granen en meel aan onze bestellijst gaan toevoegen. We zijn met een hele groep naar de graanmolen in Weesp gefietst om het assortiment te bekijken. Behalve nuttig was het ook heel leuk. Zo leer je de andereVersVoko-ers een beetje kennen. Alweer winst dus.

Zelf ben ik een enorme liefhebber van geitekaas en ga graag mijn steentje bijdragen door kaas regelmatig even op te halen op een geitenboerderij, nog goed voor m'n conditie ook!

Oh ja, het ophalen van je groentes doe je op Wijkcentrum Ceintuur twee wekelijks op de zaterdag tussen 15.00 en 17.00. Bestellen doen we via het internet, maar dat kan eventueel ook op de ophaaldag. Hmm krijg jij ook trek in vers voedsel zonder bijsmaak? Stuur een email naar depip@transition-towns.nl n zet VersVoko in de onderwerp regel. Tot snel op de ophaalmiddag!

Toos Tuin

Hoe staat het er voor met onze geveltuinen?

Er ligt een groot aantal geveltuinen in de Pijp. Met elkaar geven ze de straten een fleurig groen gezicht. Er zitten hele mooie bij en hele lege door verhuizing en renovatie en soms gaat ook het even mis met het onderhoud. Vrijwilligers van het wijkcentrum (samen met mensen van het Groen Gemaal) lopen daarom iedere 2 jaar alle geveltuinen langs om na te gaan hoe ze er bijstaan. Deze keer heeft een groep van 12 mensen alle 12 buurten bekeken.

Het is een leuke klus om te doen. Je komt in allerlei hoeken en straatjes waar je anders nooit komt en ziet onverwacht aardige tuintjes. Ondanks de indruk die sommige mensen hebben, zijn er toch heel veel mensen die met liefde hun geveltuin onderhouden.

We noteren welke tuinen er "goed" uitzien. Daarin gaan we er van uit dat je moet kunnen zien dat de tuin aandacht krijgt. We zijn dus niet heel kritisch, iedereen heeft weer een andere voorkeur, maar een tuin moet er niet verwaarloosd uitzien. We willen tenslotte dat geveltuintjes een positief effect hebben op de buurt en geen irritatie veroorzaken! Voorwaarde voor aanleg is daarbij ook dat de doorgang op de stoep niet belem-

merd wordt door gegroeide struiken, dus op tijd snoeien als dat nodig is nodig! Hoe moet die moeder met buggy er anders langs of uw lieve buurvrouw met haar rollator? Een tuin die niet goed is, kan dan "verwilderd" zijn dus al enige tijd niet gesnoeid en/of vol rommelig onkruid of helemaal "leeg".

Ook kleine geveltuintjes tellen we mee, maar geen pottentuinen. Die zie je overigens wel steeds meer en meestal zijn ze erg leuk! Ook boomtuinen tellen we (nog) niet mee. Maar wie weet na invoering van het boomtuin-adoptieplan wel!

In totaal zijn er dit jaar 1722 geveltuintjes geteld. Ieder jaar worden er zo'n vijftig aangelegd, maar er verdwijnen ook weer tuinen. In de eerste plaats door renovatie aan de huizen. Bij ingrijpende renovaties wordt vaak de gevel aangepakt, en wordt de geveltuin weggehaald. Ook herprofilering van de straat kan er toe leiden dat geveltuinen worden verwijderd. Voor nieuwe bewoners: U kunt altijd weer een geveltuin aanvragen!

De resultaten zijn gemiddeld vergelijkbaar met die van 2008. Sommige buurten komen er heel goed uit: het Hemonykwartier bijvoorbeeld. In andere buurten zijn de resultaten wat minder. De Dora Tamanabuurt, en de Cornelis Troostbuurt

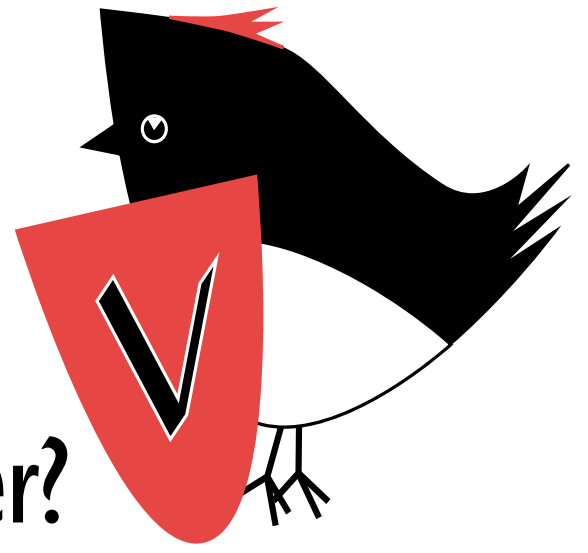
bijvoorbeeld. In die laatste buurt is heel veel gerenoveerd. Er staat veel te koop waardoor huizen langere tijd niet bewoond worden en het onderhoud er natuurlijk onder lijdt.

Wat doen wij met deze gegevens? Lege geveltuinen, die dat sinds de vorige inventarisatie nog steeds zijn worden dichtgestraat. Verwilderde tuinen kunnen misschien met wat hulp worden opgeknapt. Soms is een klein zetje genoeg. Op het Groen Gemaal is altijd advies, hulp en vaak zelfs gratis plantjes beschikbaar. Of we proberen of een buur de geveltuin wil adopteren.

Ziet u een verwilderde of slecht onderhouden geveltuin bij u in de buurt? En vindt u dat jammer? U kunt overwegen de tuin te adopteren. Of misschien heeft de "eigenaar" gewoon wat hulp nodig bij het onderhoud. Neem contact op met het Natuur- en milieuteam de Pijp of het Groen Gemaal in het Sarphatipark, dan kunnen we kijken of we er samen iets aan kunnen doen.

Els Timmerman,
Natuur- en milieuteam de Pijp
locatie Groen Gemaal.

Wie wordt er Vogelwachter?

Zoals u waarschijnlijk wel weet gaat het met sommige stadsvogels niet zo goed. Vooral de Huismus en de Gierzwaluw zijn langzaam maar zeker uit het straatbeeld verdwenen. Jammer, vinden veel mensen.

De gierzwaluw, die kan slapen in de lucht en altijd de lente aankondigt als hij rond Koninkinnedag weer terugkomt uit zuidelijk Afrika en de huismus die je vanuit je bed 's morgens vroeg in de dakgoot zo gezellig hoort tsjelpen.

Echte stadsbewoners
Zowel voor de Huismus als voor de Gierzwaluw geldt dat ze zonder de mens en de menselijke bebouwing niet kunnen bestaan. Beide soorten bouwen niet zelf hun nesten, maar hebben een holletje in de muur, onder dakpannen of gootbekistingen nodig om te kunnen broeden. We noemen ze holenbroeders. En juist die holletjes zijn steeds schaarser geworden. Door renovaties bij splitsing van huizen, sloop en nieuwbouw en het Bouwbesluit dat verplicht dat alle gaatjes groter dan 10 mm dichtgemaakt moeten worden komen mus en gierzwaluw steeds vaker voor een dichte deur te staan. Voor de huismus is er een oplossing gevonden in de zogenaamde vogelvide, die zonder bouwkundige aanpassingen onder de eerste, onderste rij dakpannen kan worden gemonteerd. Voor de gierzwaluw zijn de laatste jaren steeds meer inbouwnesten ontwikkeld die in nieuwbouw kunnen worden ingemetseld.

Flora- en faunawet
Alle in Nederland in het wild levende vogels zijn beschermd, vooral tijdens het broedseizoen. Voor de Gierzwaluw en de Huismus is in deze wet een gunstige uitzondering gemaakt: de nesten en verblijven rustplaatsen zijn het hele jaar door beschermd. Als er bij sloop of verbouwing bekende nestplaatsen van deze vogels dreigen te verdwijnen moet er door de opdrachtgever voor vervangende nestgelegenheden worden gezorgd of ontheffing worden gevraagd.

Handhaving
Helaas zijn er zoals bij zoveel regelgeving voor de handhaving van de regels maar weinig mensen beschikbaar. De Algemene Inspectie Dienst (AID) die voor handhaving van de Flora en faunawet moet zorgen heeft voor de hele regio Amsterdam maar een paar mensen in dienst.

Oog en oor
Vandaar onze oproep aan u: het komende broedseizoen willen we samen met bewoners een netwerk van Vogelwachters creëren die samen met de gierzwaluw en mussenwerkgroep in hun eigen straat of buurt nestplaatsen vastleggen en alert zijn op werkzaamheden die rondom "hun" broedplekken plaatsvinden. Het kan gaan om sloop, verbouwingen, steigers die de vogels beletten hun nesten in te gaan, het afhalen van daken of het dichtstoppen van ventilatiespleten of dakgoten. Maar al te vaak zijn bewoners pas gealarmeerd als het kwaad al geschied is en de vogels zijn verdwenen. Vooral voor de gierzwaluw is dit een ramp omdat deze vogels zeer nesttrouw zijn en soms wel 20 jaar lang op hetzelfde nest terugkomen. Het is dramatisch om te zien hoe ze soms dagenlang tegen een dakpan blijven aanvliegen waar voorheen hun nest was en zich daar soms zelfs tegen doodvliegen.

Vastleggen van de broedplekken
Heeft u eenmaal geleerd hoe een broedgeval te herkennen, dan kunnen de gedetailleerde waarnemingen doorgegeven worden aan een website van de overheid: waarneming.nl. Bij werkzaamheden moeten bouwers eerst een omgevingscheck doen door deze website te raadplegen. Het gaat dan om alle beschermde dieren en plantensoorten die in en om het gebouw aanwezig zijn.

Wilt u meer weten over onze activiteiten, meedoen of in uw buurt met een excursie meelopen, geef u op bij Natuur- en milieuteam De Pijp, tel. 400 4503 of nmt@wijkcentrumceintuur.nl. of bezoek onze website op www.wijkcentrumceintuur.nl Bij voldoende belangstelling kunnen we een voorlichtingsbijeenkomst organiseren. De inventarisaties zullen vooral plaatsvinden tussen 15 juni en 15 juli, omdat dan de gierzwaluwjongen op de nesten vaker gevoerd worden.

Vogelwachters Zuid

TER ADOPTIE AANGEBODEN: BOOMTUINTJES

De meeste boomspiegels in de Pijp zijn kaal. Aarde met een plukje gras, versierd met hondenpoep. Niet heel aardig om te zien, want het kan heel anders.

Een boomspiegel is het rondje aarde rondom de voet van een boom. Er werd altijd aangenomen dat het beter zou zijn voor een boom als die boomspiegel open bleef. Planten zouden teveel water en voeding wegnemen, de boom zou er last van hebben. Intussen zijn de deskundigen van mening veranderd: beplanting houdt de aarde juist vochtig en is dus gunstig.

In het vorige Stadsdeel Oud-Zuid werden boomtuintjes niet toegejuicht, hooguit gedoogd, soms werden ze zelfs weggeschoffeld bij een reinigingsbeurt van de straat.

Ondanks dat zie je hier en daar hele leuke boomtuintjes. Bij Stadsdeel Zuidoost was het beleid heel anders: bewoners konden een boomspiegel adopteren met toestemming, en kregen zelfs hulp bij het aanleggen. Nu de 2 stadsdelen gefuseerd zijn leek het ons een goed idee om met een adoptievoorstel voor boomspiegeltuintjes te komen voor het hele stadsdeel.

Kunstenares Karen Bais (midden) en leden van de boomtuinwerkgroep met de eerste beschilderde boombloemen.

Folder

We zijn een folder aan het maken samen met mensen die het kunnen weten, waarin we uitleggen wat je wel en beter niet kunt doen als je een mooie gezonde boom met tuin wilt. B.v. welke plantensoorten b.v. zijn geschikt?

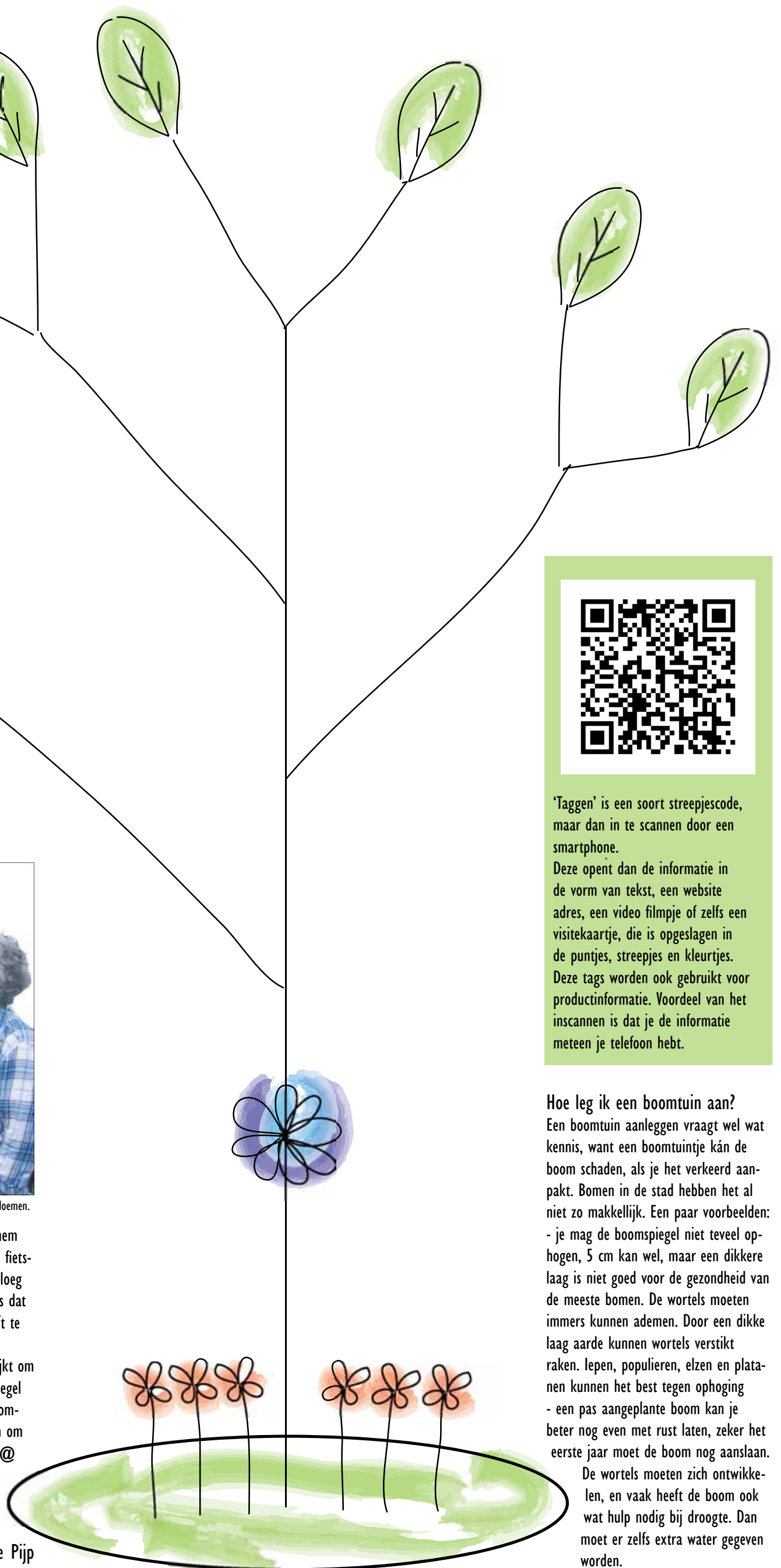
Markering

Om duidelijk te maken dat een boomtuin geadopteerd is heeft Kunstenares Karen Bais een prachtige markeerbloem voor ons ontworpen. Het is nu nog een voorbeeld, maar het is de bedoeling dat er een aantal worden gegoten en je vervolgens de bloem naar eigen smaak

kunt beschilderen. Dan bevestig je hem aan de boomstam met hergebruikte fietsbanden, zodat voor de onderhoudsploeg van het stadsdeel duidelijk te zien is dat deze boomtuin niet geschoffeld hoeft te worden.

We zoeken bewoners die het leuk lijkt om mee te doen: adopteer een boomspiegel voor je deur of doe mee met de boomtuinwerkgroep bij hun nobel streven om Zuid groener te maken. stadsnatuur@wijkcentrumceintuur.nl.

Boomtuinwerkgroep de Pijp

'Taggen' is een soort streepjescode, maar dan in te scannen door een smartphone.

Deze opent dan de informatie in de vorm van tekst, een website adres, een video filmpje of zelfs een visitekaartje, die is opgeslagen in de puntjes, streepjes en kleurtjes. Deze tags worden ook gebruikt voor productinformatie. Voordeel van het inscannen is dat je de informatie meteen je telefoon hebt.

Hoe leg ik een boomtuin aan?

Een boomtuin aanleggen vraagt wel wat kennis, want een boomtuintje kan de boom schaden, als je het verkeerd aanpakt. Bomen in de stad hebben het al niet zo makkelijk. Een paar voorbeelden: - je mag de boomspiegel niet teveel ophogen, 5 cm kan wel, maar een dikkere laag is niet goed voor de gezondheid van de meeste bomen. De wortels moeten immers kunnen ademen. Door een dikke laag aarde kunnen wortels verstikt raken. Iepen, populieren, elzen en platanen kunnen het best tegen ophoging - een pas aangeplante boom kan je beter nog even met rust laten, zeker het eerste jaar moet de boom nog aanslaan.

De wortels moeten zich ontwikkelen, en vaak heeft de boom ook wat hulp nodig bij droogte. Dan moet er zelfs extra water gegeven worden.

Voor de 13e keer:

Open Tuinendag De Pijp

Moony Vitalis: Het is leuk om je hobby met anderen te delen. "Ik hou van tuinieren, en het is leuk om dat met anderen te delen". Twee jaar geleden deden Max en Moony Vitalis voor het eerst mee met Open Tuinendag in De Pijp. Meer dan 20 bewoners in De Pijp stellen op die dag hun tuin open voor publiek. "Ook al was de wachttijd iets langer, een tuin was voor ons een voorwaarde toen we via woningruil naar Amsterdam wilden verhuizen. Moony wijst naar de vijver. "Max heeft als eerste de vissen uit onze vorige tuin een nieuw plekje gegeven. En van daaruit ben ik verder gegaan." Ze laat een houten deurtje in de schutting zien. "Die is voor het buurmeisje, zodat ze bij ons in de tuin kan spelen, want haar ouders hebben maar een klein tuintje. We gaan nog een schommel en een zandbak maken. Dat is leuk voor de

kinderen. De zandbak komt in het deel van de tuin achter het huis van Erna, mijn buurvrouw die aan de andere kant woont. We raakten met elkaar in gesprek en konden het al snel goed met elkaar vinden. Ik ben stukje bij beetje haar tuin gaan onderhouden en de erfafscheiding is verdwenen." Moony: "In Purmerend had iedereen een hoge schutting, maar hier is de sfeer anders. Minder aangeharkt en afgestapeld. Hier kunnen we samen van de tuin genieten."

Met Open Tuinendag is de tuin te bezichtigen. Moony: "Het is erg gezellig en ik vind het leuk om mijn bezoekers te vertellen wat er in mijn tuin zoal te vinden is. Niet alleen planten, maar ook kunstobjecten van mijn buurvrouw, die kunstenaar is. Ook is er werk te zien uit het atelier aan de Lutmastraat, voor mensen met een verstandelijke handicap.

En ik doe altijd iets voor het goede doel. De laatste keer stond er een speciale collectebus van het Ronald McDonald Kinderfonds opgesteld".

Tijdens de zondag die volgt op Open Tuinendag bezoeken de tuinenbezitters elkaars tuinen en sluiten het weekend af met een gezamenlijk diner. Moony: "Dan is het leuk als er weer nieuwe tuinen mee doen. Al met al is het voor ons een echt weekendje Open Tuinendag. Jammer dat we mekaar door het jaar heen maar zo weinig zien. Het zou leuk zijn om ook buiten Open Tuinendag samen iets te ondernemen. Want het blijft nou eenmaal leuk om je hobby met anderen te delen."

Meedoen?

Ook je liefde voor tuinieren met anderen delen en je tuin openstellen voor publiek?

Neem dan gerust contact op met Mini Groot (020-6719765) van de werkgroep Open Tuinendag. Je bent van harte welkom om mee te doen.

Op zaterdag 25 juni zijn de tuinen open voor publiek. Een passe-partout (met tuinbeschrijvingen) geeft toegang tot alle tuinen, kost € 2,50 en is bij iedere tuin verkrijgbaar o.a. het Buurtcentrum aan de 2e van der Helststraat 66, Vereniging Frans Halstuinen, Frans Halsstraat 16K, Oranjekerk Tweede van der Helststraat en op het adres van Mini Groot, aan de Hemonystraat 26. De tuinen zijn geopend van 11.00 tot 17.00 uur en zijn te herkennen aan de ballonnen aan de gevel.

Namens de Werkgroep OpenTuinen Dag De Pijp, Maarten Wesselink

Foto's Maarten Wesselink

Vijftien jaar watertuinen tussen Hobbema en Ruysdael

De eerste honderd watertuinen werden in mei 1996 door tientallen vrijwilligers ingeplant en te water gelaten. In het jaar 2000 kwamen daar nog eens 100 tuintjes en vier voorzetoovers bij de brug bij de 1ste Jacob van Campenstraat bij. Het stadsdeel was er in 1996 niet van overtuigd dat de belofte van de vrijwilligersploeg om ze te onderhouden lang stand zou houden. Na vijftien jaar kunnen we vaststellen dat dit wel gelukt is: elke eerste zaterdag van de maand offert een grote groep buurtbewoners de vrije zaterdag op om vanuit drie bootjes en vanaf de kant de rotzooi op te ruimen en de losgeraakte vloten weer aan elkaar te knopen. Dit onder begeleiding van iemand van het Natuur- en milieuteam, die ervoor zorgt dat de afspraken worden gemaakt en nagekomen met stadsdeel, leveranciers en dienst binnenwaterbeheer en ook nog dat de benodigde spullen en gereedschappen aanwezig zijn en voor de lunch achteraf zorgt.

Een keer per jaar worden er tien vloten uitgehaald en tien nieuwe weer ingezet om de te oud geworden of stukgevaarde vloten te vervangen. Vooral door de grote boeggolven van te snel varende plezierbootjes breken de touwen los van de meerpalen en komen ze midden in de gracht te liggen, waardoor ze een belem-

mering voor de scheepvaart vormen. Twee mensen van de watertuinenploeg zorgen er dan voor dat ze zo snel mogelijk weer vastgebonden worden.

Wat heeft het opgeleverd?

Uit reacties van buurtbewoners en deskundigen blijkt dat de drijvende tuinen zeer gewaardeerd worden. Op de vloten groeien ruim twintig verschillende inheemse plantensoorten. Boven water bieden ze nestplaats aan watervogels zoals wilde eend, fuut, meerkoet, waterhoen en knobbelzwaan. Onder water gebruiken de vissen de wortels van de

planten om hun eieren af te zetten en als dekking en zuiveren de duizenden driehoeksmosseltjes het water. Bovendien vormen ze in de dichtbevolkte Pijp vooral 's zomers een prachtige strook stadsnatuur van bijna een halve kilometer lang en een verrijking van het ecosysteem.

In mei en juni zullen verschillende activiteiten rondom de watertuinen worden georganiseerd. Kijk op www.wijkcentrumvceintuur.nl om op de hoogte te blijven.

Namens de werkgroep Watertuinen Thea Dammen

Amsterdam wordt gedotterd!

Zo'n 100 jaar geleden was het elk voorjaar weer een terugkerend fenomeen: de kinderen die vanuit de stad naar de Amstelveenseweg liepen om daar in de boezemlanden dotterbloemen te plukken.

Op de weg terug naar de stad probeerden ze die bloemen ook te slijten aan voorbijgangers of ze zetten ze bij hun moeder voor het raam. Het Vondelpark lag dan bezaaid met goudgele bloemen die ze in hun spel achteloos hadden laten vallen.

Zulke dotterbloemveldjes zijn er steeds minder in de buurt van de stad. Als je naar de Stokkelaarsbrug fietst bij de Ronde Hoep vind je in het voorjaar nog wel eens veldjes waar de dotterbloemen massaal staan te bloeien. Jammer eigenlijk dat we ze tegenwoordig zo weinig dotterbloemen dicht in de buurt hebben. Ze vrolijken het voorjaar spectaculair op met hun goudgele pracht langs het water. Op een aantal plekken in de stad worden op dit moment dotterbloemen opgekweekt om ze in parken en langs oevers uit te planten. Zo loopt er een project op volkstuinpark Amstelglorie en bij de Oeverlanden. Ook bij het Groene Gemaal hebben we vorig jaar dotterbloemen gezaaid en opgepot. We zetten ze langs de randen van de vijvers in het Sarphatipark en bij het riefilter. Honderden opgepotte planten hebben de winter overleefd en we

hebben er heel wat uitgeplant. Jammer is dat de eenden het dotterbloemengroen op sommige plaatsen opeten. Ze beschouwen het waarschijnlijk als beleg op al de boterhammen die ze van de parkbezoekers krijgen. (misschien een idee om ze af en toe wat sla te voeren?) Maar er zijn ook genoeg plekken waar ze goed zijn aangeslagen en we hopen op een steeds grotere goudgele bloemenpracht in het voorjaar.

Feit is dat er ook nog vele dotterbloemplanten op het Groene Gemaal op een bestemming staan te wachten. Ze verlangen een hele zompige standplaats dus voor een geveltuin zijn ze niet geschikt. Heeft u echter een vijver of anderszins een oever met een lage wallekant dan kunt u een dotterbloemplant komen ophalen. Zolang de voorraad strekt.

“'t Is een vrolijk gezicht, die zonnige, gouden velden, bezaaid met plukkende kinderen, wier vrolijk geroep zich vermengt met het onafgebroken gejubel der leeuwerikken hoog in de lucht, en al worden er ook duizenden Dotterbloemen geplukt, er blijven er altijd nog tienduizenden over. Alleen is 't jammer, dat ge er later in 't Vondelpark zooveel van terugvindt, vertrapt op den grond liggend, daar zijn de bloemen te mooi voor. Is 't wonder, dat verscheidenen mijner kennissen: wien ik mijn Dotterbloem liet zien, zich erover verbaasden, dat in Nederland zulke mooi planten in 't wild voorkomen?

Caltha Palustris. — Talereeltje uit den tijd der Dotterbloem, Waterboterbloem of Kleine Piomp.

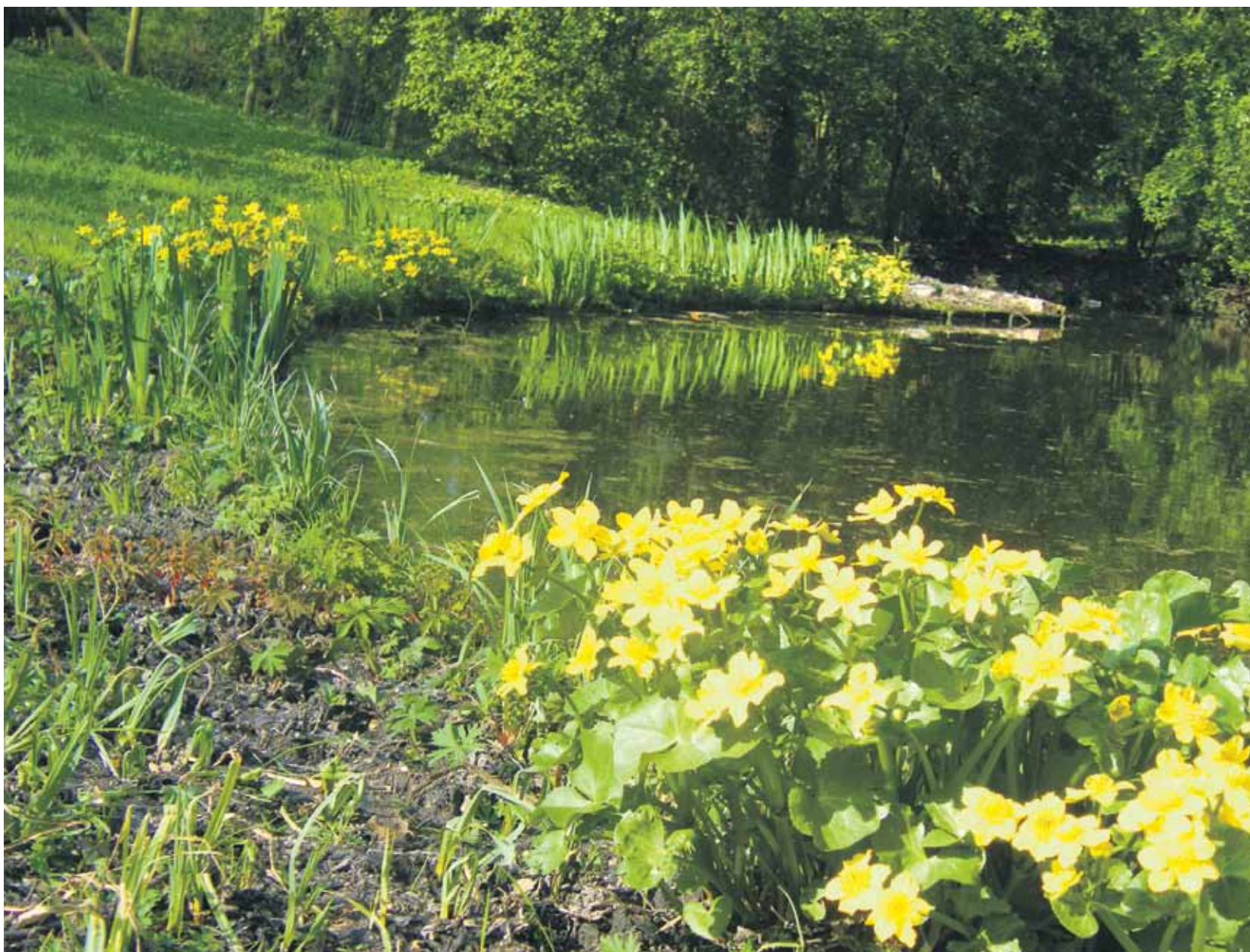
En hoe mooi zouden de vijvers in parken eruit zien, als ze omzoomd werden door Dotterbloemen. Ze zijn zoo uiterst gewillig en bloeien vaak zelfs twee maal in 't jaar. (H.C.Delsman De Levende Natuur 1903)

Josie Dubbeldam

Maaltijdsaladebakken gevraagd
Dotterbloemen laten zich heel goed opkweken in de doorzichtige maaltijdsaladebakken die in sommige supermarkten te koop zijn. Als u dit soort bakken over heeft, kunt u ze altijd naar het Groene Gemaal in het Sarphatipark brengen.

foto boven: dotters bloeien in het Sarphatipark. Onder: Jac.P. Thijsse Park

Colofon

Uitgave van Natuur- en milieuteam de Pijp onderdeel van Wijkcentrum Ceintuur © 2011

Redactie en bijdragen
Els Timmerman, Thea Dammen, Maarten Wesselink, Toos Kossen, Josie Dubbeldam, Alex Schreiner, Lilian Voshaar

Fotografie:
Maarten Wesselink, Lilian Voshaar, Thea Dammen, Teun Timmerman, Christine Westerveld, Els Timmerman.

Illustraties: Lilian Voshaar naar Marianne Westman voor Rorstrand, vogelwacht Jan Willem Kleisen

Opmaak: Lilian Voshaar & Jan Willem Kleisen

Druk: Dijkman Offset Diemen

Redactieadres:
Gerard Doustraat 133, 1073 VT Amsterdam, 020-400 45 03 nmt@wijkcentrumceintuur.nl

